

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Ιθ'

Συνδρομή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ Ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχίονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου. Ἐκαστὸ ἔτος καὶ εἶνε ἑτήσιαί.— Γραφεῖον Διευθ. Ἐπι τῆς Λεωφ. Πανεπιστημίου 39.

7 Ἀπριλίου 1885

ΑΠΟ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΕΙΣ ΤΟ ΤΕΚΝΟΝ

Διήγημα.

Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον.

Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει Μιχαὴλ Φιλιώτης, οὐτινος τὴν θυγατέρα μετέβη ἵνα νυμφευθῇ ὁ Ἀναστάσιος, εἶχε καὶ ἄλλην θυγατέρα νεωτέρα, μεμνηστευμένη μεθ' ἐνὸς τῶν πλουσιωτέρων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐμπόρων, τοῦ Κεφαλλῆνος Γεωργίου Παπᾶ. Ἀμφοτέραι περικαλλεῖς καὶ καθ' ὅλα ὁμοιάζουσαι, διέφερόν πως μόνον κατὰ τὸν χαρακτήρα. Ἡ μὲν προωρισμένη διὰ τὸν Ἀναστάσιον Ἀγλαΐα, κόρη σοβαρά, μελαγχολικοῦ μᾶλλον χαρακτήρος, οὐδένα περιττὸν λόγον ἀφινέ ποτε ἀπὸ τῶν χειλέων της καὶ ἐπέιχε παρὰ τῆ νεωτέρα τόπον μητρός, ἀφ' οὔτου ἐκείνη εἶχεν ἐκλίπει. Ἡ δὲ μνηστὴ τοῦ Παπᾶ, Ἑλένη, φαιδροῦ μᾶλλον ἢ ἐλαφροῦ χαρακτήρος, γελῶσα αἰείποτε, ὠμίλει ζωηρῶς καὶ ἐπεδείκνυε τι ἀνοικτόκαρδον. Ἀμφοτέρων τὰ συνοικέσια ἐγίνοντο τῇ ἐκλογῇ τοῦ θείου μᾶλλον ἢ τοῦ πατρός, διὰ λόγους συμφερόντων, κατόπιν ἐμπορικῶν ὑπολογισμῶν. Ἄλλ' ἐνῶ ἡ μὲν Ἀγλαΐα ἐφαίνετο ἔχουσα ὅλην τὴν ἀπόφασιν ἢ ἀφοσιωθῆ τῷ συζύγῳ, ὃν ἡ ἐκλογὴ τῶν συγγενῶν, ἐνεργούσα ὡς Μοῖρα, τῇ ἐπέβαλεν, ἡ Ἑλένη ἀφ' ἑτέρου ἀπεδέχετο μὲν ἄνευ ἀντιρρήσεως τὴν ἐκλογὴν ἐκείνων, ἀλλ' ὑπελόγιζε καὶ αὐτὴ ἢ ἀπολαύση ὅλης τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ γάμου ἐν τῷ πλούτῳ τοῦ Παπᾶ, χωρὶς νὰ αισθάνηται οὐδεμίαν πρὸς αὐτὸν ἰδιαιτέραν κλίσιν. Τῇ ἦτο ἄνθρωπος ἀδιάφορος καὶ τὸν κατεδικάζεν ἐν τῷ νῶ της νὰ μένη τοιοῦτος καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ συζυγικοῦ των βίου.

Καὶ ὅμως, ἐνῶ ἡ Ἀγλαΐα οὐδαμῶς φροντίζουσα νὰ κρύψῃ τὰ αισθήματά της ἐπεδείκνυτο βαθμηδὸν ἤρεμον συμπάθειαν, σχεδὸν ἀγάπην, πρὸς τὸν Ἀναστάσιον, ἡ Ἑλένη ἐνταφιάζουσα εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας της τὴν ἀδιαφορίαν, ἦν ἠσθάνετο πρὸς τὸν Παπᾶν, ἐπεδείκνυτο αὐτῷ ἀφοσιώσιν, ἀνάλογον πρὸς τὴν θερμὴν καὶ ζωηρὰν φύσιν της.

Οἱ γάμοι ἀμφοτέρων ἐγένοντο ἐντὸς τῆς αὐτῆς ἑβδομάδος· καὶ ἡ μὲν Ἀγλαΐα ἀνεχώρησεν εἰς

Πειραιᾶ, ἀληθῶς εὐτυχῆς ἐν τῷ γάμῳ της μετὰ τοῦ Ἀναστασίου πρὸς ὃν ὁσημέραι σφοδρότεραν ἠσθάνετο ἀγάπην, ἡ δὲ Ἑλένη παρέμεινεν ἐν Κωνσταντινουπόλει, εὐτυχῆς καὶ αὐτὴ, ὅτι τὰ σχέδιά της ἀφ' ἑαυτῶν ἐξετελοῦντο καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ Γεωργίου Παπᾶ κυριαρχία της ἡμέρα τῇ ἡμέρα ἠϋξάνεν.

I'

Ὁ Ἀναστάσιος ἐπιστρέψας εἰς Πειραιᾶ ἐπαρέλαβε τὰς ἐργασίας του καὶ ἔζη εὐτυχῆς, ὅτε κατὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος ὁ ἐντὸς βραχυτάτου διαστήματος θάνατος πρῶτον τοῦ πενθεροῦ του καὶ εἶτα τοῦ συγγάμβρου του, ἠνάγκασαν αὐτὸν ν' ἀπέλθῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ πάλιν, ὅπου μετέβη συγχρόνως ἐκ Βραΐλας καὶ ὁ Δημήτριος Φιλιώτης. Καὶ ἡ μὲν ἐπιστροφή της προίκος πρὸς τὴν Ἑλένην ἐκ μέρους τῶν κληρονόμων τοῦ ἄνευ τέκνου ἀποθανόντος Παπᾶ, καθὼς καὶ ἡ πληρωμὴ τοῦ σπουδαίου ποσοῦ, ὅπερ τῇ ἐκληροδότησεν ὁ δι' αὐτὴν ἀδιάφορος ἐκείνος σύζυγος, ἐγένοντο ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ, ἀλλ' ἡ ἐκκαθαρίσις τῶν ὑποθέσεων τοῦ Μιχαὴλ Φιλιώτῃ ἀπῆται καιρὸν πολὺν, ἐφ' ᾧ καὶ ἀπεφασίσθη, ν' ἀφεθῇ μὲν τοῦ ἐν Πειραιᾷ καταστήματος ἡ διεύθυνσις τῷ Ἰωάννῃ Μάνθῳ, νὰ παραμῆνῃ δὲ εἰς Κωνσταντινουπόλιν τὸ πλεῖστον τοῦ ἔτους ὁ Ἀναστάσιος Ζαγοραῖος μέχρις ἐκκαθαρίσεως τῶν ὑποθέσεων, μεταβαίνων καὶ ἐπὶ μικρὸν ἑκάστοτε εἰς Πειραιᾶ, ὅπου τὸν ἐκάλει, ἐκτὸς τῆς ἐποπτείας, τοῦ ἐκεῖ ἀνθούτος καταστήματος, ἡ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ μόνιμος τῆς οἰκογενείας του ἀποκατάστασις. Ἐπειδὴ δὲ ἡ Ἀγλαΐα εἶχεν ἠδὴ ἀγαπήσει τὸν Πειραιᾶ καὶ ἐπεθύμει ἐκεῖ ὀριστικῶς νὰ ζῆσιν, ἀπεφασίσε καὶ ἡ Ἑλένη νὰ μεταβῇ καὶ διαγαγῇ τὸ πένθος τῆς χηρείας παρὰ τῇ ἀδελφῇ της.

Συνώδευσε λοιπὸν ὁ Ἀναστάσιος τὴν γυναικαδέλφην του εἰς Πειραιᾶ. Τακτοποιήσας δὲ τὰ τοῦ αὐτοῦ καταστήματος καὶ συνεννοηθεὶς μετὰ τοῦ γέροντος Κλήμη, ὅπως διὰ τῶν συμβουλῶν του καθοδηγῇ τὸν Μάνθον, ἀνεχώρησε καὶ πάλιν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅπου διέτριψε καθ' ὅλον τὸ θέρος καὶ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1852.

Καίπερ δὲ οἱ πάγοι τοῦ Δουνάβεως ἀνίσταλον τὰς ἐργασίας κατὰ τὸν χειμῶνα, ὁ Ἀναστά-

σιος εὐχαρίστως θὰ παρέμενεν ἐν Κωνσταντινουπόλει, διευθετῶν τὰς περιπλόκους ὑποθέσεις τοῦ καταστήματος τοῦ ἀποθανόντος πενθεροῦ του, ἂν μὴ ἐπιστολὴ τῆς συζύγου του ἐπέσπευδε τὴν εἰς Πειραιᾶ ἐπιστροφήν του. « Γνωρίζεις, τῷ ἔγραψεν » ἡ Ἀγλαΐα, « οἷον μετὰ τὴν ἀναχώρησιν σου ἐπέστρεψεν ἐκ Παρισίων, ὅπου ἐσπούδαζεν, » ὁ υἱὸς τοῦ γέροντος Κλήμη, κύριος Γεώργιος. « Ἐξυπνος καὶ ὠραῖος, καθὼς εἶνε, ἔκαμε μεγὰ » λην ἐντύπωσιν εἰς τὴν Ἑλένην καὶ ἐνεκα τῶν » καλῶν τρόπων του, καὶ τῶν ἄλλων προτερημάτων του τὴν προσέλκυσε τόσο πολύ, ὥστε δὲν » σοὶ γράφω ὑπερβολὴν, ἂν σὲ βεβαιώσω, ὅτι ἡ » Ἑλένη, ἡ ὁποία οὐδέποτε ἐσκέφη περὶ ἀγάπης » καὶ πάντοτε ἐγέλα, σήμερον εἶνε αἰχμαλώτος » του. Τὸν ἀγαπᾷ τόσο, ὥστε εἶνε ἱκανῆ, στήριζομένη εἰς τὴν ἀνεξαρτησίαν της, νὰ προβῆ εἰς » κανὲν κίνημα, τὸ ὁποῖον ἤθελε μᾶς φερεῖ ἐνοχλήσεις καὶ ἀνησυχίας. Σκέψου λοιπὸν ἀφ' ἐνός » τὸν ζωηρὸν χαρακτήρα τῆς Ἑλένης καὶ ἀφ' » ἑτέρου, ὅτι εἶμαι μόνη μετ' αὐτῆς, καὶ κάμε » ὅπως ὅπως, διὰ νὰ ἴσται ἐδῶ τὰ Χριστοῦγεννα » τοῦλάχιστον ».

ΙΑ'

Ὁ Ἀναστάσιος ἀνεμέτρησε τὰς περιστάσεις καὶ ἐσπευσε νὰ διορθώσῃ τὰ οικογενειακά του, ἀφείκει ἡμιτελῆ τὴν διορθώσιν τῶν ἐμπορικῶν ὑποθέσεων τοῦ μακαρίτου πενθεροῦ του. Ἐφθασε δ' ἀληθῶς ἐν καιρῷ. Διότι ἡ Ἑλένη, ὅσην ἀδιαφορίαν ἠσθάνετο διὰ τὸν πρῶτον συζυγὸν της, τόσο ἐξημμένον πάθος ἔτρεφε νῦν ἐν τῇ καρδίᾳ διὰ τὸν πρῶτον αὐτῆς ἐραστὴν. Χήρα ἔχουσα ὑπὲρ τὰς ὀκτακισχιλίας τουρκικὰς λίρας περιουσίαν, ἐκ τῶν πλουσιωτέρων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὑψηλῆ, μελαγχρινῆ, μὲ κόμην οὐλὴν καὶ μέλαιναν, πίπτουσαν εἰς ἀτάκτους βοστρύχους περὶ τὸ μέτωπόν της, μὲ ὀφθαλμούς μαυρούς, ὕψους καὶ πλήρεις μυστηριώδους γλυκύτητος, μὲ χεῖλη κερασοβαφῆ καὶ ὀδόντας σαπφειρίνους, εὐτραφῆς ἐν συμμετρίᾳ καὶ εὐλύγιστος πλήρης χάριτος, ἠδύνατο νὰ παραβληθῆ πρὸς τὰς ἰσπανικὰς καὶ ρωμαϊκὰς μάλλον, ἢ ἰσλαμικὰς ἐκεῖνας καλλονὰς, ὧν τὸν φαντασιώδη τύπον διεγράψεν ὁ Ροῦβενς ἐν τῇ περιφήμῳ αὐτοῦ Ἰουδίθ.

ἠδύνατο βεβαίως νὰ γείνη ἀντικείμενον γενικῆς λατρείας ἢ γυνὴ αὐτῆ, ἂν μὴ ἔζη τοσοῦτον περὶωρισμένη μετὰ τῆς ἀδελφῆς της ἐν Πειραιῇ καὶ οὐδόπως παραδόξον, ἂν ὁ Γεώργιος Κλήμη, μόλις ἐπανελθὼν ἐκ Παρισίων καὶ εὐρῶν τοιοῦτον κεκρυμμένον θησαυρὸν καλλονῆς τόσο πλησίον του, ἐνεκα τῆς φιλίας τῆς ἀδελφῆς του Μαρίας καὶ τοῦ συνεταρισμοῦ τοῦ γαμβροῦ του μετὰ τοῦ Ἀναστασίου, ἤρξατο καίων θυμιάμα λατρείας περὶ αὐτήν, μετ' ὅλης τῆς δεξιότητος, ἣν ἡ ποτισθεῖσα παρισινή λεπτότη-

τα νεότης του ἠδύνατο ν' ἀναπτύξῃ. Ὅμως δὲ φυσικόν, ὅτι ἡ Ἑλένη, ζήσασα μέχρι τοῦδε ἐν κύκλῳ ἐμπόρων, οὐδὲν ἄλλο ἀκούουσα ἢ περὶ σιτηρῶν, ἤρξατο ἀπὸ θαυμασμοῦ καὶ κατέληξεν εἰς ἔρωτα σφοδρότατον πρὸς τὸν Γεώργιον Κλήμη, ὅστις ἐρρίφθη πρὸ αὐτῆς αἰφνιδίως, ἐν μέσῳ τῆς μετὰ τῆς ἀδελφῆς της ἀπομονώσεως, ἐπανερχόμενος ἐκ Παρισίων, τέλειος τὸς τρόπους καὶ τὴν ἀναβολὴν, εὐρὸν πρὸ αὐτοῦ ἔχων μέλλον, πλούσιος ἀρκετὰ, εὐφυῆς καὶ μορφωμένος, τύπος ἀνδρικήs ὀρειότητος, μὲ τὸ ὑψηλὸν ἐκεῖνο τοῦ Ἠπειρώτου μέτωπον, τοὺς σπινθηρίζοντας ὀφθαλμούς καὶ τὸ ευσταλὲς ἀνάστημα του.

Εἶδε λοιπὸν ὁ πρακτικὸς τοῦ Ἀναστασίου νοῦς, ποῦ ἐφέροντο ἀκάθεκτοι αἱ δύο ἐκεῖναι προσεγγίσασαι νεότητες καὶ προσελθὼν εἰς τὸν γέροντα Κλήμη, ἐπελάβετο ἀμέσως διαπραγματεύσεων περὶ συνοικεσίου. Ἄλλ' ὁ γέρον ἠρνεῖτο ἐπιμόνως τὴν συγκατάθεσιν του, διότι ὁ Γεώργιος οὐδέμιαν εἰσέτι ἐπίσημον θέσιν κατεῖχεν ἐν τῇ κοινῳίᾳ. Οὐδὲ ὁ ὑφιστάμενος ἔραος, ὃν τῷ ὑπέδειξαν, οὐδὲ ἡ προῖξ τῆς νέας χήρας, οὐδὲ ἡ καλλονὴ αὐτῆς καὶ ἡ ἀγαθότης ἦσαν δι' αὐτὸν ἱκανά. Καὶ θὰ ἦτον ἀμετάπειστος μέχρι τέλους, ἂν ἡ θυγάτηρ του Μαρία δὲν ἀνελάμβανε νὰ συνηγορήσῃ. Συγκατετέθη δ' ἐπὶ τέλους μετὰ πολλοὺς ἀγῶνας μόνον, ὅταν ὁ γαμβρὸς του Μάνθος, καταφυγὼν πρὸς συμπατριώτην καὶ τοῦ πατρὸς του στενὸν φίλον καὶ συστρατιώτην, ἔλαβε τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ διορισμοῦ τοῦ Γεωργίου ὡς πρωτοδικοῦ ἐν Ἀθήναις.

Καὶ οὕτω ἀρχομένου τοῦ 1853 καὶ λήξαντος τοῦ ἔτους τῆς χηρείας διὰ τὴν Ἑλένην, ἐτελέσθησαν οἱ γάμοι αὐτῆς μετὰ τοῦ Γεωργίου Κλήμη. Ὀλίγον δὲ μετὰ ταῦτα, ὅταν ὁ Γεώργιος διωρίσθη ὄντως δικαστῆς ἐν Ἀθήναις, ὁ γέρον Κλήμη, ὡσεὶ τοῦτο μόνον ἀνέμενεν ἐν τῷ κόσμῳ, ὅπως εἶπη τὸ « νῦν ἀπολύεις τὸν δούλόν σου ἐν εἰρήνῃ », εὐρῆθη νεκρὸς ἐν τῇ κλίνῃ του, ὑπὸ σφοδρὰς ἀπόπληξιας καθ' ὕπνον, τὸ δεύτερον οὖν, προσβλήθεις.

ΙΒ'

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης τὰ δυστυχήματα ἀλλεπάλληλα πλήττουσι τὰς συγγενεῖς ταύτας οικογενεῖας. Ὁ ἐμπορικὸς οἶκος τῶν Φιλωτῆ, ἀντὶ νὰ ὠφελῆθῃ ἐκ τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου, ὡς τόσο ἄλλοι, τῶναντίον πίπτει, συμπαρασυρῶν εἰς τὴν πτώσιν του τὸν Ἀναστάσιον καὶ τὸν Μάνθον. Ὁ Ἀναστάσιος Ζαγοραῖος ἐκ τῆς περιουσίας του καὶ τῶν μετὰ τοῦ Μάνθου ἐταιρικῶν κεφαλαίων πληρώνει μέχρις ὀβολοῦ τὰς ζήμιας του καὶ ἀπέρχεται εἰς Κωνσταντινούπολιν προσπαθῶν νὰ ἐκκαθαρίσῃ τι ἐκ τῶν ἐκκρεμῶν καὶ νῦν ἔτι μάλλον περιπλακειῶν ὑποθέσεων τοῦ πενθεροῦ του, ἐνῶ ὁ Μάνθος μὴ ἔχων ἄλλη-

περιουσίαν ἢ τὴν προικίαν οἰκίαν τῆς συζύγου του, ἀπολέσας πλέον καὶ τὸν ὑποστηρικτὴν πενθερόν του, ἀνίκανος δὲ πρὸς πᾶσαν ἐμπορικὴν ἐπιχείρησιν καὶ διψαλὸς κερδῶν, ὑπακούει εἰς τῆς φυλῆς του τὰ ἐνστικτὰ καὶ ὡς ἀληθῆς Χειμαρριώτης ἐπιδίδεται μετὰ πάθους εἰς τὴν χαρτοπαιξίαν.

Ὁ Ἀναστάσιος οὐδὲν διασώσας ἐκ τῆς πτωχεύσεως τοῦ Φιλιώτη ἐπιστρέφει εἰς Πειραιᾶ ἐπ' ἐλπίδι κερδῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Κατοχῆς καὶ πίπτει ἐκ τῶν τελευταίων θυμάτων τῆς χολέρας, ἀφίων ἐγγυον τὴν σύζυγόν του Ἀγλαίαν, ἣτις ἀρχομένου τοῦ 1855 φέρει εἰς φῶς τὴν Εὐφροσύνην, ἀλλ' ἀποθνήσκει ἐν τῷ τοκετῷ. Καὶ τὸ βρέφος αὐτό, ὅπερ παρέλαβον ἀμέσως ὁ Γεώργιος Κλήμης καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ Ἑλένη εἰς τὸν οἶκόν των, εἶνε ἡ ὠραία νεᾶνις, ἡ ὀλίγον ὠχρὰ, μὲ τοὺς γαλανοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὴν χρυσοῦν κόμην, μὲ τὰ ῥοδόχροα χεῖλη καὶ τὸ ὑγρὸν μέτριον ἀνάστημα, ἣτις ἐφροντιζε μετὰ τῆς θείας τῆς, ὅπως τακτοποιήσῃ τὰ τῆς ὑποδοχῆς τοῦ ἀναμενομένου ἐκ Παρισίων τῇ 17 Αὐγούστου 1876 Περικλέους Μάνθου. Εἶνε ἡ μαϊμουδίτσα, ἣτις δὲν ἄφινε τὸν θεῖόν της Γεώργιον ποτὲ νὰ θυμώσῃ μέχρι τελείου ἐξαψάλμου!

II'

Ὁ δὲ Περικλῆς Μάνθος εἶνε ὁ υἱὸς τοῦ Ἰωάννου Μάνθου, τοῦ συνεταίρου τοῦ Ἀναστασίου. Εἰς ἡλικίαν ἐννεαετῆ ἀπολέσας κατὰ τὸ 1858 τὴν μητέρα του, προσελήφθη καὶ αὐτὸς εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεῖου.

— Ὁ Περικλῆς ἀπὸ σήμερον εἶνε ἰδικό μου παιδί, Μάνθε, εἶχεν εἰπῆ ἡ Ἑλένη Κλήμη, ὅταν αἰφνιδίως ἐν διαστήματι ὀλίγων ἡμερῶν ἔχασε διὰ παντός τὴν ἀνδραδέλφην της Μαρίαν, πρὸς ἣν, ἐκτὸς τῆς ἀμερίστου καὶ εἰλικρινοῦς ἀγάπης, ἔτρεφε καὶ εὐγνωμοσύνην, διότι τῇ ἐχρεώσκει τὸ μετὰ τοῦ Γεωργίου συνοικεσίον της.

Καὶ οὕτως ἐν τῷ αὐτῷ οἴκῳ εὐρέθησαν τῷ 1858, ὡς ἀδελφοὶ συζῶντες, ὁ ἐννεαετῆς Περικλῆς καὶ ἡ τριετῆς Εὐφροσύνη, χωρὶς οὐδεὶς δεσμὸς συγγενείας ἐξ αἵματος νὰ συνδέῃ τὰ δύο αὐτὰ παιδιά, ἀλλ' ἀπωτάτη μόλις ἀγχιστεία. Καὶ ὁμως ἡ μὲν Εὐφροσύνη ἀπεκάλει τὸν Γεώργιον πατέρα καὶ τὴν Ἑλένην μητέρα, αὐτοὺς μόνους γνωρίσασα ὡς γονεῖς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Τοιαύτην δὲ πεποιθησὶν εἶχεν, ὅτι εἶνε τέκνον των, ὥστε κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς εἰσόδου της εἰς τὸ σχολεῖον ἐπανῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν κλαίουσα, διότι, ὡς ἔλεγεν:

— Ἡ δασκάλα τὴν φωνάζει ὀλοένα Εὐφροσύνη Ζαγοραίου καὶ αὐτὴ δὲν θέλει νὰ τὴν περιγελοῦν.

Παρήλθον δ' ἔτη πολλὰ μέχρις οὐ μάθῃ, ὅτι δὲν εἶνε τέκνον τῶν Κλήμη.

Ἐξ ἄλλου, ὁ Περικλῆς Μάνθος, ἐννεαετῆς εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀδελφοῦ τῆς μητρός του, διετήρησε μὲν πάντοτε τὴν ἀνάμνησιν τῶν γονέων του καὶ ἀπεκάλει θεῖον καὶ θείαν τοὺς συζύγους Κλήμη, ἀλλ' αἱ μὲν περιποιήσεις καὶ ἡ ἀγάπη τῆς θείας του Ἑλένης ἔθιξαν αὐτὴν εἰς τὴν θέσιν τῆς μητρός παρὰ τῷ Περικλεῖ, αἱ δὲ φροντίδες καὶ ἡ στοργὴ τοῦ θεῖου τοῦ Γεωργίου ἐπεσκίαζον τὴν ἀνάμνησιν τοῦ πατρός, ὅστις ἄλλως τε καταστρέψας τέλειον καὶ τὰ τελευταῖα λείψανα τῆς προικίως περιουσίας εἰς τὸ χαρτοπαιγιον, κακὸς κακὸν εὖρε τέλος, ἀλητεύων ἀνὰ τὰ τῆς Ἀνατολῆς χαρτοπαικτεῖα, μέχρις οὐ ὁ θάνατος ἀνεζήτησεν αὐτὸν ἐν τῷ νοσοκομείῳ Σμύρνης, ὑπὸ ὀδυνηρᾶς νόσου ταλαιπωρούμενον.

Τὰ δύο λοιπὸν ταῦτα παιδιά, ὑπὸ τῆς συμφορᾶς καταβληθέντα ἐν τῇ εἰσόδῳ των εἰς τὸν βίον, ἀνέζησαν ὑπὸ τὴν θερμὴν προῆν τῆς στοργῆς καὶ τῶν θωπειῶν τῶν συζύγων Κλήμη.

Ὑπὸ τὴν στέγην τῶν Κλήμη ηὔξησαν καὶ τὰ δύο ὡς οἱ τρυφεροὶ ἥρωες τοῦ Βερναρδίνου Σαιν-Πιέρ. Καὶ ἀπεκάλουν μὲν διὰ τοῦ ἐξαδελφικοῦ τίτλου τὸ ἐν τῷ ἄλλῳ, χωρὶς οὐδεὶς τοιοῦτος δεσμὸς συγγενείας νὰ ὑπάρχῃ μεταξὺ των, πράγματι ὅμως ἠγαπῶντο ὡς ἀδελφοί.

Καὶ ἀπεκάλουν μὲν διὰ τοῦ ἐξαδελφικοῦ τίτλου τὸ ἐν τῷ ἄλλῳ, χωρὶς οὐδεὶς τοιοῦτος δεσμὸς συγγενείας νὰ ὑπάρχῃ μεταξὺ των, πράγματι ὅμως ἠγαπῶντο ὡς ἀδελφοί.

Ὁ βίος τοῦ Περικλέους καὶ τῆς Εὐφροσύνης ἐπὶ σειράν ἐτῶν ἦτο ἀπλούστατος. Κατὰ ἕξ ἔτη πρεσβύτερος ἐκείνος ἐπέιχε παρ' αὐτῇ τύπον ἀδελφοῦ, αὐτὸς συνοδεύων αὐτὴν μέχρι τοῦ σχολείου, αὐτὸς ἀναμένων τὴν ἐκείθεν ἐξοδὸν της, αὐτὸς εἰς τοὺς περιπάτους, αὐτὸς παντοῦ καὶ πάντοτε μετ' αὐτῆς. Ἡ Εὐφροσύνη, ὀμιλοῦσα μετὰ τῶν φίλων της, ἔλεγε περὶ αὐτοῦ ὁ Περικλῆς μας, οὗτος δὲ περὶ ἐκείνης ἡ ἐξαδέλφη μου. Ταῦτα ἀπετέλουν τὸ ἐξωτερικόν, ὅτι ὁ κόσμος ἀντελαμβάνετο. Καὶ ἦτο τὸσον φυσικὴ ἡ σχέση αὐτῆ, τὸσον σύμφωνος πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις καὶ αὐτῶν τῶν κακῶν γλωσσῶν ἀκόμη, ὥστε εἰς οὐδενὸς τὸν νοῦν ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα, ὅτε πλέον ἢ μὲν Εὐφροσύνη ἐγένετο νεᾶνις πολυθέλητρος, ὁ δὲ Περικλῆς ἔφθασεν εἰς ἡλικίαν καθ' ἣν αἱ μετὰ τῶν κορασιῶν σχέσεις παντός νέου ἐπιτηροῦνται καὶ παρεξηγοῦνται, ὅτι ἄλλο αἶσθημα ἐκτὸς τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης ἠδύνατο νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τῶν δύο νέων τὴν καρδίαν.

Πολὺ μᾶλλον ἐν τῷ οἴκῳ οὐδέποτε ἠδύνατο νὰ γεννηθῇ ὑπόνοια τις ἐπίμεμπτος. Συνέβαινε δέ τι περιεργον μεταξὺ τῶν συζύγων Κλήμη. Ἡ Ἑλένη, καίπερ μόνην συντροφον ἔχουσα δι' ὅλης τῆς ἡμέρας τὴν Εὐφροσύνην, καθοδηγοῦσα αὐτὴν ἐν τῷ βίῳ, ἐπιμελουμένη τῆς ἀνατροφῆς τῆς ἀπὸ τῆς βρεφικῆς ἡλικίας μετὰ μητρικῆς προσοχῆς,

θεωρούσα αὐτὴν τὴν εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ προσωποποιήσιν φίλης, ἀδελφῆς καὶ θυγατρὸς, καὶ μετὰ στοργῆς καὶ τρυφερότητος οὐχὶ μόνον περὶ τῶν ἐκείνης φροντίζουσα, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἰδίων συμβουλευομένη αὐτὴν, ἐν τούτοις ἐπεδείκνυτο πλείονα ἀγάπην πρὸς τὸν Περικλῆ. Ὁ Γεώργιος Κλήμης ἀπὸ ἑτέρου, καίπερ ἐν τῷ βίῳ, ὄν ἀπὸ τῆς μεταπολιτεύσεως καὶ ἐντεῦθεν διήγεν, μόνον μέλημα ἔχων τοῦ Περικλέους τὴν ἀνατροφὴν καὶ μόνην ἀσχολίαν τὴν ἐπιτήρησιν τῶν σπουδῶν του, βοηθῶν αὐτὸν ἐν παντί, συμπαραλαμβάνων αὐτὸν μεθ' ἑαυτοῦ, μερῶσιν ἔτι, εἰς τοὺς περιπάτους καὶ προσπαθῶν νὰ τῷ ἐξηγήσῃ πᾶν ὅ,τι ἤθελε κινήσῃ τὴν περιέργειάν του, διδάσκων αὐτῷ σὺν τῷ χρόνῳ ὅ,τι ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ ὁ νεανίας, ἀναπτύσσων αὐτῷ τῆς συγχρόνου ἱστορίας τὰ γεγονότα καὶ ἀφηγούμενος ἐκ τῆς παγκοσμίου τὸ ἐπικαίρως ἀνάλογον, ἐμβάλλων αὐτῷ τὰς γενικὰς ἐκείνης γνώσεις, ἃς νέος μαρφομένος ὀφείλει νὰ φέρῃ ὡς ἐφόδιον, ὡς φίλον μᾶλλον καὶ σύντροπον πλεον υἱὸ ἀγαπώμενον μεταχειριζόμενος αὐτὸν, ἐν τούτοις αὐτὸν σιγῆν ἀφίει νὰ παρέλθῃ χωρὶς νὰ ἐπιδείξηται τὴν πρὸς τὴν Εὐφροσύνην τρυφεράν προτίμησίν του. Οὕτως ὥστε οἱ δύο ἐκείνοι σύζυγοι ἐκάτερος ἐπεδείκνυτο οὐχὶ πλείονα ἀγάπην καὶ στοργὴν ἀλλὰ προτίμησιν τινα καὶ ὑποχώρησιν πρὸς τὸ τέκνονι τῆς ἀδελφῆς τοῦ ἄλλου, ἐνῶ ταυτοχρόνως ἀμφοτέρω τὰ παιδιά ἐπέειχον παρ' αὐτοῖς τόπον ἰδίων τέκνων.

κοντός του οὐδέποτε παρεσύρθη ὑπὸ τῶν πολιτικῶν του πεποιθήσεων, εἶχε δὲ καὶ αὐτὸς ἀρχὴν, ὅτι εἶνε ταπεινὸν νὰ τιμωρῆται δι' ἀχαριστίας πρὸς πιστὸν καὶ ἄριστον ὑπάλληλον ἐκ μέρους τῶν κυβερνήσεων ἢ ἐλευθερία τοῦ φρονήματος. Διετῆρει λοιπὸν πικρίαν διὰ τὴν ἀδίκον ἀπολύσιν του καὶ ἀρνηθεὶς νὰ ἐπανέλθῃ πλέον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν εἰρωνεύετο τοὺς ἐπαναστάτας καὶ ἔσκωπε τὸ κίνημα τῆς 10 Ὀκτωβρίου 1862 ἐπαναλαμβάνων στερεοτύπως, ὡς ἄκις ἐγένετο περὶ τούτων λόγος, τὸ κλασικόν:

Ἐν μιᾷ νυκτὶ καὶ μόνῃ ἀντιστάσεως μὴ οὔσης
ἔθραυσαν ἀρειμανίως τοὺς φανούς τῆς πρωτεύουσας!

— Νὰ ὁ ὀρισμὸς τῆς μεταπολιτεύσεως, πρᾶσθετεν. Ἀντιστάσεως μὴ οὔσης, ἔβγαλαν τὰ ματακία των καὶ θὰ κτυπήσουν ἀργότερα τὸ κεφαλάκι τους, καθὼς καὶ ἄρρισαν νὰ τὸ κτυποῦν.

Κατὰ δὲ τὰ ἄλλα ὁ νῦν βίος ἦν ἐρυθρμισμένος, ὡς ἀγγλικὸν χρονόμετρον. Ἡ βιβλιοθήκη του ἦν τὸ κρυφύγετον αὐτοῦ καὶ ἡ μελέτη τῶν μᾶλλον ἀσχέτων θεμάτων ἢ ἀπόλαυσις του. Σήμερον ἀνεγίνωσκε χημείαν, αὔριον ἰατροδικαστικὴν καὶ μεθαιριον περὶ συντάξεως τῶν στρατῶν. Ὅταν δ' ἐβαρύνετο τὴν ποικιλίαν αὐτὴν, ἐπανήρχετο εἰς τὸ προσφιλές του ἀνάγνωσμα τὴν ἱστορίαν. Φύσει ἀνὴρ ἐμβριθής, εἶχε καταστῆ διὰ τῆς μελέτης ταμείον γνώσεων, καὶ ὁ ὁμιλῶν μετ' αὐτοῦ ἐξεπλήττετο διὰ τὸ πλῆθος αὐτῶν καὶ τὴν χάριν μετ' ἧς μετέδιδεν αὐτάς, παρενθέτων ἐν τῇ ὁμιλίᾳ τὰ συμπεράσματα τῶν μακρῶν μελετῶν του χωρὶς νὰ ἐπιζητῇ τὴν ἐπίδειξιν. Ἀπεστρέφετο τὴν σύγχρονον ἐφημεριδογραφίαν καὶ ἔλεγεν:

— Ὅπως καθήνησαν ἡ ἐφημερίδες, μάτια μου, κάθε ἄλλο εἶνε παρὰ τύπος.

Καὶ ὡς ἦν συνδρομητὴς εἰς πλείστας, ὅχι τόσον διότι εἶχεν ἀνάγκην ν' ἀναγινώσκῃ πολλάς, ὅσον διότι καθὼς συνείθεε νὰ λέγῃ:

— Ἐχω ἀνάγκην νὰ θυμῶν ὀλίγον δύο τρεῖς φορές τὴν ἡμέραν διὰ νὰ μὴ παρασχωθῶ!

Ἐσχολιάζε λοιπὸν καθήμενος εἰς τὴν γωνίαν τοῦ σοφῶ τὰ γραφόμενα ἐν ταῖς ἐφημερίσι, καὶ ὡς ἄκις δὲν εἶχε περὶ ἑαυτοῦ φίλους, νὰ ἀνακοινώσῃ τὰ σχόλια του, ἔπρεπε ν' ἀκούσων αὐτὰ ἢ συζυγός του, ἢ ἡ Εὐφροσύνη, ἢ ὁ Περικλῆς.

Ἐνόσῳ ἡ Εὐφροσύνη ἦτο κορασις ὁ Περικλῆς ἦτο δι' αὐτὴν ὁ συμπαθητικώτερος ἀδελφός. Ὅχι μόνον τῇ ἐβοήθει εἰς τὰ μαθήματα, ὅχι μόνον ἦτο ὁ ἀείποτε πρόθυμος συνοδός τῆς πάνταχου, ἀλλ' ἀκόμη καὶ περὶ τῆς ἀναβολῆς τῆς ἐμερίμνα, δίδων ἐκάστοτε γνώμην, καὶ τὰς ἐλαχίστας αὐτῆς ἐπιθυμίας προελαμβάνε, καὶ ὁ

Ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ καὶ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ
ἔθραυσαν ἀρειμανίως τοὺς φανούς τῆς πρωτεύουσας!

Ἄλλως τε ἴδια τέκνα οὐδέποτε ἀπέκτησαν οἱ σύζυγοι Κλήμη. Ἐζῶν εὐτυχεῖς καὶ ἀγαπώμενοι, ὡς ὅτε ἦσαν ἀκόμη ἐρασταί. Ἡ Ἐλένη ἐκρέματο ἔτι καὶ σήμερον ἀπὸ τῶν χειλέων τοῦ Γεωργίου καὶ ἤκουε τοὺς λόγους του ὡς χρησμούς. Ὁ Γεώργιος ἀπ' ἧς ἀπεστράφη τὴν πολιτικὴν καὶ τὸν βίον τῆς ἐνεργείας καὶ ἀπεσύρθη ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ του ἐγκύπτων εἰς μελέτας παντοίας, διάγων βίον ἤμερον καὶ ἐπιμελούμενος τῆς περιουσίας του, ἥτις ἐκτότε οὐσιωδῶς ἠῤῥεανε κατ' ἔτος, προσεκολλήθη εἰς τὴν ἀγάπην τῆς συζυγοῦ του, ὡς εἰς μόνον καταφύγιον εὐδαιμονίας ἐν τῷ βίῳ.

Ἡ ζωὴ δὲ ἦν διττὴ σήμερον ἦτο ἀποτέλεσμα τῆς ἀπογοητεύσεως, ἣν ἔτρεφεν ἀπὸ τῆς μεταπολιτεύσεως καὶ ἐντεῦθεν. Ὁ θωνιστὴς πλείστορον ἐκ πεποιθήσεως ἢ ἐξ εὐγνώμοσύνης διὰ τὸν διορισμὸν του, ὄν ἰσχύων τις συμπατριώτης του ἐπέτυχε τῇ προσωπικῇ παρεμβάσει τοῦ Ὁθωνος, πρὸς ὃν εἶχεν ὁμιλήσει περὶ τῆς ἀξίας του καὶ τῶν λαμπρῶν σπουδῶν του, ὑπῆρξεν εἰς τῶν πρώτων ἐκ τῆς ὑπηρεσίας ἀπολυθέντων ὑπὸ τῆς προσωπικῆς κυβερνήσεως. Οὐδέποτε ἔδυνάτο νὰ συγχωρήσῃ τοῦτο εἰς τὴν μεταπολιτευσίν διότι ἦτο μὲν πάνθολογούμενον, ὅτι ἐν τῇ ἐκπληρώσει τοῦ καθή-

διερμηνεύς τῶν πόνων της παρὰ τῇ θείᾳ Ἑλένῃ ἐγένετο.

— Καύμενε Περικλῆ, πῆς τῆς μαμάς νὰ μού κάμη τοῦτο. Καύμενε Περικλῆ, πῆς τῆς μαμάς νὰ μ' ἀφήσῃ νὰ πάγω ἐκεῖ. Καύμενε Περικλῆ, πῆς τῆς μαμάς, ὅτι πρέπει νὰ γείνη τὸ δεῖνα.

Αὗται ἦσαν αἱ τυπικαὶ φράσεις, δι' ὧν ἀνετίθετο ὑπὸ τῆς Εὐφροσύνης τῷ Περικλεῖ πολυσχιδεῖς μεσολαβήσεις παρὰ τῇ θείᾳ Ἑλένῃ, ἣν ἐκείνος παρεκάλει ἐκ μέρους του καὶ τὸ πᾶν ἐπερατοῦτο. Ἄν δ' εὕρισκεν ὀλίγην ἀντίστασιν, ἔθεταν εἰς ἐνέργειαν τὰ μεγάλα μέσα.

— Θείτσα μου, νὰ με χαρῆς!

Ἄμα ἐξεπτόμιζεν αὐτό, αἱ γέφυραι κατεβιβάζοντο καὶ αἱ ἐπάλλξεις τοῦ πύργου παρεδίδοντο.

Ἄφ' ἐτέρου ταῦτα χρέη πρέσβειως ἐξεπλήρου ἡ Εὐφροσύνη παρὰ τῷ θείῳ χάριν τοῦ Περικλέους:

— Πατέρα, ὁ Περικλῆς θὰ κάμη τοῦτο καὶ τοῦτο. Ἐ; ἔχει τὴν ἀδεια; θὰ τὸν ἀφήσῃς ἔ; ναι, ναι!

Ἦπέβαλλεν οὕτω τὴν αἰτησὶν καὶ ἀπεφαίνετο μόνη ἀφ' ἑαυτῆς καὶ τὴν συγκατάθεσιν. Ὁ δὲ θεὸς οὐδέποτε ἠναντιοῦτο, ἀν μάλιστα προσετιθετο καὶ ἐν φίλημα, ἢ ὁ περίφημος πρόλογος.

— Θὰ σοῦ εἰπῶ κάτι, καλὲ πατέρα, ἀλλὰ δὲν θὰ μού ἀρχίσῃς ἐξάψαλμο οὔτε θὰ μού τὸ ἀρνηθῆς. Συμφωνοί, ἔ;

Οὕτως ἀθῶως ἐξεμεταλλεύοντο ἀμφότεροι τὰς ὑπὲρ ἑκατέρου ἀδυναμίας τῶν θετῶν γονέων των, ἑκάτερος πρὸς ὄφελος τοῦ ἄλλου. Ἡ συμμαχία ἦτο καθαρῶς ἀδελφικὴ ὅσον καὶ ἡ πρὸς ἀλλήλους ἀγάπη. Οὐδέποτε ἀντήλλαξαν ψυχρὸν λόγον, καὶ ἀν ἐνίστε ὁ Περικλῆς χαριεντιζόμενος ἐπέεραζε τὴν Εὐφροσύνην λέγων αὐτῇ:

— Σ' ἐνθυμοῦμαι, καύμενη Φρῶσω, μὲ λουστρινάκια παπούτσια, κάτι γοδίτσαις μὲ δύο αὐτάκια καὶ ἓνα κουμπάκι ἐμπρὸς καὶ μὲ τὴν μίαν καλτσίτσα ὀλίγον...

— Ἐ, τώρα, τί τὰ λές αὐτά; Οὐφ! ἀνοησίαις! Ἐγώ, ποτέ δὲν σέ πειράζω...

Καὶ ὁ Περικλῆς ἀμέσως τὴν ἐφίλει καὶ ἐκλείετο εἰρήνη καὶ ἐγέλων ἀμφότεροι αὐθωρεῖ.

Ἄλλ' ὁ Περικλῆς παρετήρησεν ἡμέραν τινα ὅτι ἡ Εὐφροσύνη δὲν ἦτο πλέον μικρὰ κορασίς, ὅτι τὸ φάρμακόν της ἤρχισε τὰ κόπηται οὕτως ὥστε νὰ πλησιάζῃ περισσότερο πρὸς τὴν γῆν, ὅτι ὁ σταυρὸς ὃν ἐκρέμα εἰς τὸν λαιμὸν της δὲν ἦωρεῖτο πλέον, ὡς ἐκκρεμὲς ὠρολογίου, καθέτως ἐπὶ καθέτου στήθους, ἀλλ' ἤδη ἀνεπαύετο κατακεκλιμένος, ὡς ἐπὶ ἐπικλινούς εἰκονοστασίου, ὅτι διὰ τὴν Εὐφροσύνην ὁ πρὸς καλλωπισμὸν χρόνος δὲν ἦτο πλέον τόσο βραχὺς ὡς πρότερον, ὅτι ὅταν ἡ νεολαία ἔρριπτεν ἐπ' αὐτῆς ἀπληστα

βλέμματα, αὐτὴ ἔταπείνου τὰ ἰδικά της καὶ ἠρῳθρία, καὶ ὅτι ἐνίστε συνέβαινε τὸ αὐτό, ὁρακίς καὶ ὁ Περικλῆς ἀκόμη μετὰ περιεργίας ἐστήλωνε τὰ βλέμματα του ἐπ' αὐτῆς, ἀπορῶν διὰ τὴν ἐπελθοῦσαν μεταβολὴν. Συνέλαβε δὲ καὶ ἐλαφρὰν φρικίαν τῆς θετῆς ἀδελφῆς τοῦ ἡμέραν τινα, ὅτε τῇ ἐδίδον ἐν τῶν φιλημάτων ἐκείνων εἰς ἀεὶ παιδικῆς ἡλικίας ἀθῶως εἶχε συνηθίσει.

Διὰ τὸν Περικλῆ τὰ σημεῖα ταῦτα ὑπῆρξαν ἀποκάλυψις. Ἐνόησεν, ὅτι ἡ κορασίς ἀπεχαιρέτισε τὴν παιδικὴν ἡλικίαν καὶ ἤδη ἐσχηματίζετο ἡ νεάνις. Συνέστειλε λοιπὸν καὶ αὐτὸς τὰ ἴστια τῆς πελαγοδρομούσης ἀδελφικῆς οἰκειότητος.

Ἦτο ἤδη περὶ τὸ τέλος τῶν πανεπιστημιακῶν σπουδῶν τοῦ καὶ ἐκέκτητο ἀρκετὴν φρόνησιν, ὥστε νὰ νοήσῃ, ὅτι κατέστησε μὲν αὐτὸν ἀδελφὸν παρ' ἐκείνη ἡ τύχη ἢ μᾶλλον ἡ ἀτυχία, ἀλλ' οὐδὲν δικαίωμα συγγενείας ἔδωκεν αὐτῷ ἡ φύσις.

Νὰ πιστεύσῃ, ὅτι ἡδύνατό ποτε νὰ νυμφευθῇ τὴν Εὐφροσύνην οὐδ' ἐπὶ σπιγμὴν ἐσκέφθη. Εἶχε παραπολύ ἐξοικειωθῆ μετ' αὐτῆς. Τὴν ἐνθυμείτο θηλάζουσαν, ὅλος ὁ βίος της ἐξηλίχθη ὑπὸ τὰ ὄμματά του, τῇ προσεφέρετο ἐπὶ τόσα ἔτη ὡς ἀδελφός, δι' αὐτὸν ἦτο ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ἀδελφὴ καὶ ἐμένε πάντοτε τοιαυτῇ.

Ἄλλην θέσιν εἰς τὴν καρδίαν του ἦτο ἀδύνατον νὰ καταλάβῃ. Ἀλλὰ δὲν ἤθελε καὶ νὰ ἐπιμένῃ καταχρώμενος τῶν δικαιωμάτων, ἄτινα οὐχὶ ἡ φύσις καὶ ἡ συγγένεια ἐδίδον αὐτῷ, ἀλλ' ἡ ἐκ βρεφικῆς ἡλικίας ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην συμβίσις.

Καὶ λοιπὸν χωρὶς οὐδὲ τὸ παραπαν νὰ μειώσῃ τὰς πρὸς τὴν Εὐφροσύνην ἀδελφικὰς καὶ ὡς πάντοτε μετ' ἀφοσιώσεως περιποιήσεις, ἤρξατο εἰσαγων ἐπιφυλάξεις καὶ τύπους τινάς.

Ἐκρούε τὴν θύραν πρὶν εἰσελθῆ εἰς τὸ δωματιὸν της, ἀπέφευγε νὰ ἐπιδεικνύῃ ἄφθονον οἰκειότητα πρὸ τῶν ἄλλων, τῇ ἐφέρετο μετὰ σεβασμοῦ ἀδελφοῦ πρὸς ὄριμον ἀδελφὴν, περιώρισε τὰ φιλήματα ἐκεῖνα τὰ συχνά, ἄτινα τῇ ἐδίδε, ὡς δίδομεν φίλημα καθημερινῶς ἄνευ λόγου πρὸς χαριτωμένον παιδάκι νῦν δὲν τὴν ἐφίλει ἢ μετὰ σεβασμοῦ καὶ οἰονεὶ τυπικῶς μόνον εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις, οἷαι αἱ οικογενειακαὶ ἑορταὶ καὶ αἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ ἑορτάσιμοι ἡμέραι.

Ἄλλ' ἡ Εὐφροσύνη δὲν ἡδύνατο νὰ σκεφθῇ οὕτως. Ἦνεν ἀληθές, ὅτι ἐνῶ ἡ κορασίς ὑπεχώρει εἰς τὴν νεανίδα, καὶ τὰ πρὸς τὸν Περικλῆ ἀδελφικὸν αἰσθημα ὑπεχώρει εἰς ἄλλο τρυφερώτερον. Τοῦτο ὅμως δὲν ἡδύνατο ἐκείνη νὰ κατανοήσῃ ἀμέσως. Ἄλλως τε ἦτο πολὺ φυσικὸν δι' αὐτὴν. Εἶχε μὲν τὴν καρδίαν πρῶτως εὐπαθεῖ, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὴν ὄριμον σκέψιν πρῶτως ἀνεπτυγμένην.

Διὸ καὶ ὅταν παρετήρησε τὰς ἀπομακρύνσεις καὶ

ἐπιφυλάξεις τοῦ Περικλέους, ὅταν ἐσημείωσε τὴν ἀλλαγὴν τῶν τρόπων τοῦ χωρὶς νὰ δύναται νὰ σημειώσῃ καὶ τῆς ἀδελφικῆς ὡς πρότερον ἀγάπης τὴν ἐλάττωσιν, εἶχε μὲν ἀρκετὴν φρόνησιν νὰ μὴ ἐκτεθῆ ζητούσα ἐξηγήσεις, ἀλλ' ὄχι καὶ τόσην πείραν ὥστε νὰ δώσῃ ἢ ἴδια τὴν ἐξήγησιν. Εὐρίσκεν, ὅτι ἐνῶ ὁ Περικλῆς τὴν ἡγάπα ὅσον καὶ πρότερον, ἡ ἀγάπη αὐτὴ δὲν τῇ ἦτο νῦν ἀρκετῆ. Κάτι τῇ ἔλειπεν. Ἀλλὰ τί ἦτον αὐτὸ τὸ κάτι δὲν ἠδύνατο νὰ δρίσῃ σαφῶς.

Ὅταν ποτὲ ὁ Περικλῆς, τελειόφοιτος τοῦ πανεπιστημίου πλέον, ἐξεφώνησεν ἐν τῷ *Παρασῶ* λόγον, ἡ Εὐφροσύνη παρούσα ἠσθάνθη ὄρεξιν νὰ πείσῃ ἀμέσως εἰς τὸν λαϊκόν του καὶ νὰ τὸν καταφιλήσῃ. Ἀλλὰ τὴν ἀνεχάιτισεν ὁ αὐστηρὸς καὶ τυπικὸς, οὐχ ἤπτον πλήρης ἀδελφικῆς οἰκειότητος, τρόπος, δι' οὗ ὁ Περικλῆς τὴν ἐπλησίασεν. Ἀμέσως ἐνόησεν ὅτι δὲν εἶχε δικαίωμα νὰ πράξῃ ἐνώπιον τοῦ κόσμου, ὅτι ἡ καρδιά τῆς ἐπόθει καὶ ἡ διάνοιά τῆς εὐρίσκεν ἀπλούστατον καὶ φυσικώτατον. Ὁ δὲ λόγος τῆς ἐλλείψεως τοῦ δικαιώματος τούτου ἦτο τὸ κάτι ἐκεῖνο, ὅπερ ἀπησχόλει τὴν ἑσθίαν τῆς κεφαλῆν.

Ἦλθον κατόπιν τὰ μυθιστορήματα, τὰ ποιήματα καὶ αἱ φίλοι. Ἡ ἀνάγνωσις ἐκείνων καὶ ἡ συνάναστροφὴ τούτων τῇ ἀπεκάλυψαν, ὅτι ὑπάρχει αἰσθητὰ τι καλούμενον ἔρωσ, ὅπερ ὀδηγεῖ ἡμᾶς ἐπὶ πτερυγίων ὀνείρων κατ' εὐθείαν εἰς τὸν ἐπὶ γῆς παράδεισον. Καὶ ἤρχισε λοιπὸν νὰ βασανίζῃ τὸν νοῦν τῆς μὴ τὸ πρὸς τὸν Περικλῆ αἰσθητὰ τῆς εἶνε ὁ ἔρωσ αὐτός. Ἐπεθύμει νὰ ὑπῆρχε βιβλίον τι, ἐν ᾧ νὰ δύναται ν' ἀναγνώσῃ τὰ συμπτώματα τῆς πρὸ τῆς ὑπάρξεως τῆς ἰατρικῆς βασανίζουσης τὸν κόσμον ἀσθενείας ταύτης. Ἀλλὰ δυστυχῶς ἡ νευρπάθεια αὕτη διεξέφυγε τὸν κύκλον τῶν παρατηρήσεων πάντων τῶν ἀσκληπιαδῶν. Καὶ ἀπὸ τοῦ Ἱπποκράτους καὶ τοῦ Γαληνοῦ μέχρι τῶν νευρολόγων Charcot καὶ Griesinger ἢ τῶν φυσιολόγων du Bois Reymond καὶ Pasteur οὐδεὶς ἀπεφάσισε νὰ τὴν δρίσῃ ἀκριβῶς. Ἀλλ' ἐὰν εἶνε ἀναπόφευκτον σύμπτωμα τοῦ ἔρωτος οἱ νυμφοὶ ζηλοτυπίας, ἡ Εὐφροσύνη εἶχεν ἤδη ἀρχίσῃ νὰ πάσῃ ἐκ τούτου. Δὲν ἠδύνατο νὰ ἴδῃ τὸν Περικλῆ φιλοφρονέστερον τοῦ συνήθους πρὸς τινα τῶν φίλων τῆς χωρὶς νὰ σκυθρωπάσῃ. Μὴ ἐπιμένουσα ὅμως νὰ ἐξακριβώσῃ ἀσφαλῶς τὰ ἀγνωστα δι' αὐτὴν, ἀφέθη εἰς ὀνειροπολήσεις χρυσᾶς, τὰ πάντα βλέπουσα αἰγλήεντα καὶ ῥόδινα, οὐδέμιν σκιάν θλιβερὰν διακρίνουσα, καὶ τὸν Περικλῆ ἐν μέσῳ ἀριστῶν ὀνειροπολήσεων καὶ ἀγνώπτων πόθων ἀντικρίζουσα διαγραφόμενον ζωηρῶς, ὡς τὸν ἀναμφισβήτητον τελειότερον καὶ συμπαθέστερον τύπον ἀνδρός. Εὐρίσκειτο ἐν καταστάσει περιθιμῶ ἀγνοίας τοῦ αἰσθητάτος, ὅπερ εἶχε καταλάβει τὴν καρδίαν τῆς, ἐν τῇ ἠρέσκετο νὰ μένῃ ἐν ὄσῳ ἦτο

ἐκεῖ ἡ εἰκὼν τοῦ Περικλέους, οὐδέποτε προσπαθοῦσα νὰ ἐξέλθῃ αὐτῆς ἐφ' ὅσον ἐκεῖνος δὲν παρήρηχοτο ἐκλείπων, κλείουσα εὐχαριστῶς τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς πρόκλησιν ὀνείρων, ἀρκεῖ εἰς τὰ ὄνειρα ταῦτα ν' ἀνεμιγνύετο πάντοτε μειδιῶσα ἡ συμπαθὴς τοῦ Περικλέους μορφή. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἦτο μόλις δεκαεξαετής ἐν τῇ ἐποχῇ ταύτῃ· ἀλλ' ὑπὸ τὸν ἥλιον τῶν Ἀθηναίων τὰ αἰσθητά ἀνθούσιν εἰς μίαν ἡμέραν ὡς τὸ ἐξαισιον ἐκεῖνο ἄνθος τῆς νύμφης τοῦ Εὐφράτου καὶ τοῦ Γάγγου, τὸ ὑπὸ τῶν βοτανικῶν *Βικτωρία* ἢ *βασιλική* καλούμενον, ὅπερ σχάζον τὴν πρῶϊαν ἐκ τοῦ κάλυκος ὑπόχρυτα τὰ πέταλά του, χαιρετίζει τὴν μεσημβρίαν λευκότερον χιόνος, κλίνει ῥοδοβαφῆ τὴν κεφαλὴν ὅταν ὁ ἥλιος ἀποχαιρετίζῃ τὴν γῆν, καὶ βυθίζεται εἰς τὰ ῥεῖθρα ἀφ' ὧν ἀνέκυψε μὲ τὴν τελευταίαν τοῦ λυκόφωτος ἀκτίνα, ἀνθῆσαν καὶ ἐξανθῆσαν εἰς μίαν ἡμέραν.

Ὁ Περικλῆς προητομαζέτο νὰ προσέλθῃ εἰς διδασκαρικὰς ἐξετάσεις καὶ ἡ ἐν τῇ οἰκίᾳ ἀπομόνωσις τοῦ εἶχε καταστήσει εὐτυχῆ τὴν Εὐφροσύνην χωρὶς νὰ γνωρίζῃ καὶ αὐτὴ τὸν λόγον. Ὁσάκις ἐκεῖνος ἀνακλύπων ἀπὸ τῆς μελέτης ἐξήρηχοτο τοῦ δωματίου ἵνα συνομιλήσῃ ἐπὶ μικρὸν μετὰ τῶν οἰκειῶν πρὸς ἀνακούφισιν, ἀπῆντα πάντοτε πρῶτον τὸ συμπαθὲς τῆς Εὐφροσύνης μειδιάματα μετὰ προθυμίας προσερχομένης ὅπως τῷ ἐπιδαψιλεύσῃ πᾶσαν περιποίησιν, ὡς ἀγαθὴ Σαμαρεῖτις περιθάλλουσα πάσχοντα. Ἐπὶ τέλους ἔφθασεν ἡ ἡμέρα τῶν ἐξετάσεων καὶ ἡ ἔκτακτος ἐπιτυχία τοῦ Περικλέους διετρανώθη εἰς τὸν βαθμὸν ἀριστα. Ἡ Εὐφροσύνη ἐπήδησε πρῶτη εἰς τὸν λαϊκόν του μόλις εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον καὶ τὸν κατεφίλει δακρύνουσα διὰ τὴν ἔκτακτον ἐπιτυχίαν του καὶ ἐξ εὐδαιμονίας, διότι ἐκεῖνος, λησμονήσας ἑαυτὸν ἐν τῇ συγκινήσει του, τῇ ἀπέδωκε τὰ φιλήματα ἀφθῶνως μὲ ὄλην τὴν ἄλλοτε παιδικὴν γλυκύτητα.

Ἦτο βεβαίως ἡμέρα χαρᾶς δι' ὅλους τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ ἡ ἡμέρα ἐκείνη, ἀλλὰ διὰ τὴν Εὐφροσύνην ἦτο ἡμέρα ἀνεπιλήστου κορυφώσεως τῆς εὐτυχίας τῆς. Καὶ ὅταν τὸ πρῶτ' ἀνέγνωσεν ἐν τῇ *Ἐφημερίδι* τὸ διάκρονον περὶ τῶν ἐξετάσεων τοῦ Περικλέους, τὸ ἀπεστήθισε καὶ δι' ὄλης τῆς ἡμέρας ἐπανελάμβανεν αὐτολεξεῖ πάσας τὰς φράσεις τοῦ διαφόρου: «**ΑΡΙΣΤΑ** ἔλαβε χθὲς » ἐν τῇ ἰατρικῇ σχολῇ, ὑποστάς τὰς διδασκαρικὰς καὶ αὐτοῦ ἐξετάσεις, ὁ ἡμέτερος καλὸς καὶ » εὐφυὲς φίλος κ. Περικλῆς Μάνθος, νέος τῶν » εὐγενεστέρων αἰσθημάτων καὶ ἰδεῶν, σθεναρὸς τῆς προόδου στρατιώτης, εἰσερχόμενος νῦν » εἰς τὴν κοινωνίαν μὲ ἐφόδια ἐπιστήμης καὶ » μελέτης βαθείας, δικαίως καὶ ἐπαξίως ἐκτιμῆσθαι » μνηθείσης ὑπὸ τῶν κκ. καθηγητῶν. Οὕτω δὲ

» ἀποδύεται ἄριστος διδάκτωρ τῆς ἱατρικῆς ὁ
 » λόγιος ἡμῶν φίλος μετὴν φιλοπρόδοτον ὄρμην
 » τῆς νεότητος εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ κοινωνικοῦ
 » βίου, ὅπως συνεχίσῃ καὶ ἐν τῷ πρακτικῷ στα-
 » δίῳ τὰς ἐπιτυχίας, ἅς ἐν τῷ θεωρητικῷ ἔδρε-
 » ψε μέχρι χθές, πρὸ πάντων χθές, πρὸς μεγί-
 » στην χαρὰν τοῦ σεβαστοῦ αὐτοῦ θεοῦ κυρίου
 » Γεωργίου Κλήμη καὶ πάντων τῶν οικειῶν καὶ
 » φίλων». Ὁλόκληρον τὸ κείμενον τοῦτο ἐπι-
 θύριζεν ἡ Εὐφροσύνη μεταξὺ τῶν χειλέων τῆς
 καὶ ἐπέτα ἀπὸ τῆν χαρὰν τῆς, μέχρις οὐ ὁ
 θεὸς ἀναγνώσας αὐτὸ εἰς τὴν γωνίαν τοῦ σοφῶ
 του, ἀπεράνθη μετὴν συνήθη δυστροπιᾶν του :

— Αὐτὰ εἶνε ποῦ θὰ μᾶς φάνε τὸ κεφάλι.
 Κατήντησε πλέον ἡ δημοσιογραφία ὑμνολόγιον!
 Δὲν ἐντρέπομεθα μετὰ αὐτὸν τὸν ἀμοιβαῖον θαυ-
 μασμόν! Εὐλο ποῦ θέλει ὁ συντάκτης!

Ὅπως ἐν ἀγνοίᾳ τῆς ἐρριζώτο ἐν τῇ καρδίᾳ
 τῆς Εὐφροσύνης ἔρωσ μέγας, πάθος κολοσσαίων,
 ὅπερ ἠρέσαστο νὰ υποθάλπῃ, μὴ ὑπολογίζουσα ποῦ
 θὰ τὴν φέρῃ. Ἀφ' ἑτέρου ὁ Περικλῆς τὴν ὁση-
 μέραι αὐξάνουσαν πρὸς αὐτὸν τρυφερότητα τῆς
 θετῆς ἀδελφῆς του ἀπέδιδεν εἰς τὴν ἐπικειμένην
 διὰ Παρισίους ἀναχώρησίν του, ἐτύφλωτε μὴ
 θέλων νὰ πιστεύσῃ, ὅτι ἦτο δυνατόν ποτε νὰ
 τρέψῃ ἄλλο αἶσθημα ἐκτὸς τοῦ ἀδελφικοῦ δι'
 αὐτὸν ἡ Εὐφροσύνη, καὶ ἂν ἐνίοτε ἐπανήρχετο
 εἰς τὰς πάλαι ἀμυδράς ὑπονοίας του περὶ τῆς
 φύσεως τῶν αἰσθημάτων αὐτῆς, ἤλπιζεν, ὅτι ἡ
 τετραετής ἀπουσία του ἤθελεν ἀποσθέσει πάντα
 σπιθίηρα τοιοῦτου αἰσθήματος. Καὶ ἐν τοιούτων
 σκέψεων κύκλῳ ἀναστρεφόμενος εἰδείκνυτο ἐξ ἴσου
 τρυφερός πρὸς αὐτὴν, ἤδη μάλιστα, ὅτε δούς
 καὶ τὰς πρακτικὰς του ἐξετάσεις εὕρισκετο εἰς
 τὰς παραμονὰς τῆς ἐξ Ἀθηνῶν ἀναχωρήσεώς του.

Ἐφ' ὅσον αἱ ἡμέραι τοῦ ἀποχωρισμοῦ ἐ-
 πλησίαζον, ἐπὶ τοσοῦτον ἡ Εὐφροσύνη ἐγίνετο
 μελαγχολικωτέρα. Ἐφοβεῖτο τοὺς Παρισίους!
 Ἐνόμιζεν, ὅτι τὰ ὕδατα τοῦ Σηκουάνα εἶνε τὸ
 μυθολογικὸν ὕδωρ τῆς λήθης. Ἐπίστευεν, ὅτι αἱ
 Παρισιναὶ ὡς διὰ συνωμοσίας ἤθελον ἀποσπάσει
 αὐτῆς τὸν Περικλῆ, ἔτρεμε μήπως τὸν χάσῃ
 διὰ παντός, δι' ὅλης τῆς ἡμέρας περὶ οὐδενὸς
 ἄλλου ἐσκέπτετο ἢ περὶ τοῦ χωρισμοῦ τούτου
 καὶ ἔκλαιεν, ὡς παιδίον, ὡσάκις ἀπεμονοῦτο. Ἐν
 τῇ πιεζούσῃ δὲ τὸ στήθος αὐτῆς ἀγωνία ταύτη
 ἐθεβαίωθη, ὅτι τὸν ἡγάπα πολὺ, παραπολύ, καὶ
 ὅτι τὸ πρὸς τὸν Περικλῆ αἶσθημά τῆς δὲν ἦτο
 ἄλλο παρὰ ἔρωσ καὶ μόνον ἔρωσ, ὃν ἠσθάνετο
 βαθύτατα ἐρριζωμένον εἰς τὴν καρδίαν τῆς.

Καὶ ἀφοῦ ἔκαμε τὴν ἀνακάλυψιν ταύτην,
 ἠσθάνθη ἑαυτὴν ἡρωϊώτεραν καὶ ἤρξατο μελε-
 τῶσα καὶ ἀναλόουσα τὴν πρὸς αὐτὴν συμπερι-
 φορὰν τοῦ Περικλέους. Ἀλλ' ἐν τῇ ἀναλύσει

ταύτῃ ὡς μόνον σύμβουλον τοῦ ἀποκλειστικῶς
 περὶ τὴν ιδέαν τοῦ ἔρωτος στρεφομένου νοῦς τῆς
 ἔλαβε τὸν ἀγῶνα καὶ φέροντα τὰς σκέψεις
 αὐτῆς τύραννον, τὴν καρδίαν τῆς, οὕτω δὲ τὸ
 συμπέρασμα ὑπῆρξεν εὐνοϊκώτατον πρὸς τὰς
 ὑπαγορεύσεις ταύτης. Ὅτι καὶ ὁ Περικλῆς ἤρξα-
 το αὐτῆς ἀληθῶς, ἦτο τὸ φυσικὸν συμπέρασμα,
 ὅπερ ἐν τῇ ψυχικῶς νοσηρᾷ καταστάσει ἐν ἣ
 διετέλει ἠδυνήθη νὰ σύρῃ. Πᾶσαν ἄλλην ιδέαν
 ἀγάπης ἀγνῆς ἀδελφικῆς δὲν παρεδέχετο ὁ πρὸς
 ἐκείνον ἔρωσ τῆς! Καὶ ἀφοῦ τὴν ἡγάπα δὲν τῆ
 ἔμενεν ἄλλο ἢ νὰ τῷ ἀποσπάσῃ τὸν ὄρκον, ὅτι
 οὐδέποτε ἤθελε τὴν λησμονήσῃ κατὰ τὸ διά-
 στημα τοῦ χωρισμοῦ των!

Ἐδῶ ἐσταμάτησε διὰ νὰ καταστρώσῃ τὸ
 σχέδιον τῆς ἐκπορθήσεως τοῦ ὄρκου τούτου. Βε-
 βαιῶσ τὸ ἀπλοῦστερον πάντων ἦτο εἰς στιγμὴν
 καθ' ἣν θὰ ἦσαν μόνον, νὰ τῷ εἶπῃ τραγικῶς :

— Σὲ ἀγαπῶ καὶ γνωρίζω ὅτι με ἀγαπᾶς
 ἐπίσης. Θέλω ὅμως νὰ μοὶ ὀρκισθῆς, ὅτι δὲν θὰ
 με λησμονήσῃς ἐκεῖ εἰς Παρισίους, καὶ ὅτι θὰ με
 ἀγαπᾶς πάντοτε μετὴν αὐτὴν δύναμιν τοῦ
 ἔρωτος.

Ἀλλὰ μόλις ἐτόλμησε νὰ σκεφθῇ τοῦτο καὶ
 ἀμέσως ἠρρυθρίασεν. Ἡ φυσικὴ δειλία καὶ ἡ
 αἰδῶς δεκαεπταετοῦς γεάνιδος ἐξηγέρθησαν νὰ
 τὴν καταπιζώσιν. Μάτην λοιπὸν ἐβασάνιζε τὸν
 νοῦν τῆς μελετῶσα σχέδια καὶ διαγράφουσα
 τρόπους. Δὲν παρήρχετο πολλὴ ὥρα καὶ ἀπέρ-
 ριπτεν ἐκεῖνο, ὅπερ πρὸ μικροῦ εἶχε παραδεχθῆ
 ὡς τὸ ἄριστον. Οὕτω δὲ ἀπορρίπτουσα τὸ ἐν
 μετὰ τὸ ἄλλο πάντα, οὐδὲν ἐκέρδιζε μέχρι
 τέλους καὶ οὐδὲν τῇ ἀπέμενεν ὡς ὀριστικόν. Εἰς τὸ
 βάθος ὅμως τῆς καρδίας τῆς ἐστερεώθη ὡς μονα-
 δικὸν συμπέρασμα καὶ ἀποτελεσμα ἡ ἀπόφασίς
 νὰ τῷ ἀποσπάσῃ τὸν ὄρκον πάσῃ θυσίᾳ. Πῶς
 ὅμως ἤθελεν ἐνεργῆσαι; Τοῦτο ἀνέθηκεν εἰς τὰς
 περιστάσεις, ὧν τὴν εὐνοίαν ἤλπιζε νὰ ἐπιτύχῃ.
 Ναί, ἤλπιζε! Διότι τὸ ἐν τῇ πυξίδι τῆς Παν-
 δώρας ἐναπομείναν θεῖον δῶρον τῆς ἐλπίδος ὑπὲρ
 πάντας τοὺς θνητοὺς λατρεύουσιν οἱ ἐρασταί!

(Ἐπεται συνέχεια).

ΣΤΙΧΟΥΡΓΙΚΑ ΠΑΙΓΝΙΑ

Ἐν τῇ δεκάτῃ τῶν Δειπνοσοφιστῶν βίβλῳ, ὁ
 Ἀθηναῖος ἐν τοῖς ἄλλοις αἰνίγμασι καὶ γρίφοις
 καταλέγει καὶ ἀσκήσεις μνημονικὰς πρὸς ἐξευρε-
 σιν παραδόξων συνδυασμῶν ἐν ὁμηρικῶς στίχοις.
 Οὕτω ζητοῦνται στίχοι τὸ αὐτὸ γράμμα ἐν ἀρ-
 χῇ καὶ ἐν τέλει ἔχοντες καὶ εὕρισκονται πολλοί
 τοιοῦτοι ἄλλοι μὲν ἀπὸ τοῦ ἄλφα ἀρχόμενοι καὶ
 εἰς τὸ αὐτὸ καταλήγοντες στοιχεῖον, οἷον·

Ἄγχοῦ δ' ἰστάμενος ἔπεα πτερόεντα προσηύδα.

ἄλλοι δὲ ἀπὸ ἄλλου γράμματος εὕρισκονται δὲ